

М. П. Мальська, М. Й. Рутинський
С. В. Білоус, Н. Л. Мандюк

ЕКОНОМІКА ТУРИЗМУ

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

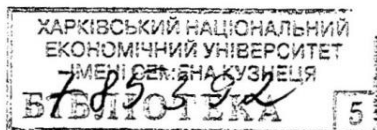

УДК 338.48(075.8)
ББК 65.433я73
М 21

*Рекомендовано до друку
Вченої радою географічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(Протокол №2 від 13.03.2015 р.)*

Рецензенти:

Кравців Василь Степанович – доктор економічних наук, професор,
директор Інституту регіональних досліджень НАН України;
Любіцева Ольга Олександрівна – доктор географічних наук, професор,
завідувач кафедри країнознавства та туризму Київського національного уні-
верситету імені Тараса Шевченка;
Михасюк Іван Романович – доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки підприємства Львівського національного універ-
ситету імені Івана Франка.

Мальська М. П. Економіка туризму: теорія та практика [текст] : підручник.
М 21 / М. П. Мальська, М. Й. Рутинський, С. В. Білоус, Н. Л. Мандюк. – К. :
«Центр учбової літератури», 2017. – 544 с.

ISBN 978-617-673-225-9

Підручник містить системний виклад концепційних положень та прикладних аспектів економіки туризму у контексті сучасних вимог економічної освіти. Викладено засади економічної теорії туризму, сутність і специфіку основних механізмів ринкової економіки туризму, а також фактори, які впливають на мікро- і макроекономіку, методи та засоби економічного регулювання туристичного бізнесу.

Для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів, науковців, бізнесменів, всіх тих, хто цікавиться економікою туризму.

УДК 338.48(075.8)
ББК 65.433я73

ISBN 978-617-673-225-9

© Мальська М. П., Рутинський М. Й.,
Білоус С. В., Мандюк Н. Л., 2017.
© «Видавництво «Центр учбової літератури», 2017.

Зміст

Розділ I. ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ТУРИЗМУ	5
1.1. Основні туризмологічні концепції	5
1.2. Основні поняття й сутність економіки туризму	25
1.3. Структура туристичного бізнесу	38
1.4. Туристичний продукт	45
1.5. Туристичне споживання	57
1.6. Економічна ефективність туристичного бізнесу	66
1.7. Специалізація і кооперація в економіці туризму	74
1.8. Концентрація виробництва в економіці туризму	76
1.9. Макроекономічна конкуренція на глобальному туристичному ринку	85
1.11. Франчайзингові відносини у готельному та туристичному бізнесі	108
1.11. Кумулятивний вплив туризму на національну економіку. Мультипликатор туризму	136
Розділ II. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ТУРИЗМІ	149
2.1. Сутність підприємницької діяльності в туризмі	149
2.2. Зовнішнє і внутрішнє середовища туристичного підприємництва	152
2.3. Формування доходу туристичного підприємства	158
2.4. Структура витрат туристичного підприємства	174
2.5. Принципи розрахунку туроператором собівартості туру	184
2.6. Формування та розподіл прибутку туристичних підприємств	187
2.7. Джерела фінансування суб'єктів туристичного бізнесу	203
2.8. Основні й оборотні фонди туристичного підприємства	209
2.9. Трудові ресурси туристичного підприємства	217
2.10. Мотивація та оплата праці працівників туристичного підприємства	225
2.11. Грошові потоки підприємств туристичного бізнесу	234
Розділ III. ЕКОНОМІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ	243
3.1. Сутність економічного планування діяльності туристичної компанії	243
3.2. Формування економічної стратегії туристичного підприємства	255
3.3. Планування продажу туристичного продукту	261
3.4. Планування діяльності готельного підприємства	272
3.5. Планування товарообороту закладів харчування туристів	277
3.6. Планування чисельності працівників туристичного підприємства	286
3.7. Фінансове планування туристичної компанії	296
3.8. Планування руху грошових коштів туристичних підприємств	305
3.9. Бізнес-планування туристичної компанії	309

Розділ IV. МАРКЕТИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ТУРИСТИЧНИХ ПІД-ПРИЄМСТВ	318
4.1. Розробка туроператором нового туристичного продукту.	318
3.2. Життєвий цикл туристичного продукту	324
4.3. Економічні основи ціноутворення	326
4.4. Принципи та фактори ціноутворення в туризмі.	339
4.5. Принципи ціноутворення в закладах гостинності	344
4.6. Просування туристичного продукту	355
4.7. Формування системи розподілу туристичного продукту	372
Розділ V. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ КОМПАНІЙ	381
5.1. Інформаційна основа економічного аналізу	381
5.2. Цілі та види економічного аналізу діяльності туристичної компанії	393
5.3. Система економічних показників функціонування туристичної компанії	397
5.4. Аналіз базових показників рентабельності функціонування туристичної компанії.	400
5.5. Методи економічного аналізу	405
Розділ VI. ІНВЕСТИЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ ТУРИЗМУ	409
6.1. Сутність інвестування в економіку туризму	409
6.2. Джерела залучення інвестиційних ресурсів	417
6.3. Інвестиційні проекти в економіці туризму.	425
6.4. Прогнозування ефективності інвестиційного проекту	431
6.5. Проблеми залучення іноземних інвестицій в національний туристичний комплекс	451
Розділ VII. РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА ТУРИЗМУ	459
7.1. Регіональні економічні програми розвитку туризму	459
7.2. Кластерна модель організації туристичного бізнесу регіону	467
7.3. Механізми забезпечення інвестиційної привабливості регіональної економіки туризму	482
7.4. Економічні основи організації регіональних фондів розвитку туризму	486
7.5. Макроекономічна стратегія розвитку туристичного бізнесу в регіонах України.	488
Розділ VIII. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ ТУРИЗМУ	497
8.1. Сутність, структура та інструменти державного регулювання економіки туризму.	497
8.2. Механізми підтримки економічного розвитку індустрії туризму	501
8.3. Правове регулювання економічного розвитку туристичної діяльності в різних країнах	503
8.4. Інститути державного регулювання туристичної галузі України	516
8.5. Податкове регулювання економіки туризму.	520
8.6. Туристична політика держав за умов економічної глобалізації туристичної індустрії	523